

UCHWAŁA NR XLVI/620/2022
RADY MIEJSKIEJ W ŚRODZIE WIELKOPOLSKIEJ

z dnia 31 marca 2022 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022 - 2025

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559) oraz art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 ze zm.) oraz art. 10 ust. 1, ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 ze zm.), Rada Miejska w Środzie Wielkopolskiej uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Środa Wielkopolska.

§ 3. Tracą moc uchwały: 1/ uchwała Nr XL/549/2021 Rady Miejskiej w Środzie Wielkopolskiej z dnia 28 października 2021r w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Środa Wielkopolska na rok 2022 2/ uchwała nr XXXVII/520/2021 Rady Miejskiej w Środzie Wielkopolskiej z dnia 24 czerwca 2021r w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2021 - 2025

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2022 r. i podlega ogłoszeniu na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miejskim w Środzie Wielkopolskiej.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Paweł Wullert

Załącznik do uchwały Nr XLVI/620/2022
Rady Miejskiej w Środzie Wielkopolskiej
z dnia 31 marca 2022 r.

GMINNY PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
DLA GMINY ŚRODA WIELKOPOLSKA
NA LATA 2022-2025

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie	3
2. Diagnoza sytuacji lokalnej w zakresie problemów związanych z uzależnieniami, w tym używaniem alkoholu i narkotyków w Gminie Środa Wielkopolska.....	5
3. Analiza badanych problemów oraz cele Programu	13
4. Zadania do realizacji w latach 2022-2025	15
5. Zasoby Gminy w rozwiązywaniu problemów uzależnień.....	21
6. Koordynowanie zadań Programu.....	23
7. Finansowanie zadań Programu.....	23
8. Ewaluacja realizacji zadań.....	24
9. Materiały źródłowe	24

1. Wprowadzenie

Podstawy prawne działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień w Polsce określają: ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 poz. 1119 ze zm.), ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r., poz. 2050 ze zm.), ustawa z 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1956 ze zm.) oraz Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz. U. z 2021 r. poz. 642)

Ustawy i rozporządzenie przywołane wyżej określają kierunki polityki państwa wobec alkoholu, narkotyków oraz uzależnień behawioralnych, regulują zagadnienia dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z tymi substancjami oraz uzależnieniami behawioralnymi, wskazują zadania i podmioty odpowiedzialne za ich realizację, a także określają źródła finansowania tych zadań przez samorządy gminne.

Zadania na rzecz ograniczania stosowania substancji psychoaktywnych, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych (tzw. "dopalaczy") oraz ograniczania zachowań związanych z uzależnieniem behawioralnym zawierają ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii oraz Narodowy Program Zdrowia w celu operacyjnym 2: „Profilaktyka uzależnień” - Zintegrowane przeciwdziałanie uzależnieniom.

Zarówno ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, jak i Narodowy Program Zdrowia wymieniają **ograniczanie dostępności alkoholu jako strategiczne zadanie samorządów gminnych w zakresie przeciwdziałania problemom alkoholowym**. Wysoka ranga, jaką ustawodawcy nadali tym formom oddziaływań, wynika z faktu, iż ograniczanie dostępności alkoholu jest jedną z najskuteczniejszych metod zmniejszających zarówno poziom spożycia alkoholu, jak i problemów społecznych z tym związanych. Światowa Organizacja Zdrowia w raporcie dotyczącym państw Unii Europejskiej przedstawia swoje rekomendacje do sposobów niwelowania problemów alkoholowych. Wynika z nich, że „Dostępność alkoholu ma wpływ na wielkość konsumpcji, a ta z kolei ma wpływ na rozpowszechnienie problemów. Wzrost liczby punktów sprzedaży, przedłużenie godzin otwarcia, samoobsługa prowadzą do wzrostu konsumpcji, natomiast ograniczenie dostępności – do jej spadku”¹⁾. Organizacja w uzasadnieniu podaje między

¹ J. Moskalewicz, J. Sierosławski, K. Dąbrowska, *Dostępność fizyczna alkoholu a szkody zdrowotne, „Alkoholizm i Narkomania”, tom 18, nr 4/2005.*

innymi, że istotne w tych działaniach są również: kontrola sprzedaży i podawania napojów alkoholowych przez przedsiębiorców nimi handlujących, zwłaszcza w trosce o dzieci i młodzież.

Alkohol jest legalną substancją psychoaktywną i we wszystkich krajach europejskich jest traktowany jako towar szczególny, tym samym nie podlega regułom wolnego rynku i handel nim jest reglamentowany. W Polsce za realizację polityki ograniczającej dostępność alkoholu odpowiedzialny jest samorząd gminny. Reglamentację alkoholu rozpoczyna rada gminy poprzez podjęcie uchwał określających liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i ograniczenia godzin nocnej ich sprzedaży na wynos.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025, zwany dalej Programem, jest odpowiedzią na występujące w społeczności lokalnej problemy związane z piciem alkoholu i używaniem substancji psychoaktywnych oraz uzależnieniami behawioralnymi. Program oparty jest na analizie problemów, wynikających z diagnozy i potrzeb związanych z ich niwelowaniem oraz uwzględnia zasoby i środki, którymi Gmina Środa Wielkopolska dysponuje. **Z art. 12. 7. ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wynika, że maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, usytuowanie miejsc sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych uwzględniają postanowienia gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.**

Akty prawne regulujące kwestie konstruowania, finansowania i realizacji działań z przedmiotowego zakresu:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 ze zm.);
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 ze zm.);
3. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1956 ze zm.);
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249);
5. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 ze zm.);
6. Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2021 r. poz. 711 ze zm.);
7. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r., poz. 176 ze zm.);
8. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305, ze zm.);
9. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559);
10. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1285 ze zm.);
11. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.);

12. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 685);
13. Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2021 r. poz. 162);
14. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 – 2025 (Dz. U. z 2021 r. poz. 642).

2. Diagnoza sytuacji lokalnej w zakresie problemów związanych z uzależnieniami, w tym używaniem alkoholu i narkotyków w Gminie Środa Wielkopolska

- Dane uzyskane od podmiotów realizujących zadania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

Liczba mieszkańców Gminy Środa Wielkopolska w latach 2019-2021

	2019	2020	2021
Liczba mieszkańców ogółem	32683	32655	32651

W gminie Środa Wielkopolska, podobnie jak i w całym kraju uzależnienie od alkoholu i innych środków psychoaktywnych oraz przemoc w rodzinie stanowią ważny problem społeczny.

Szacunkowe dane dotyczące problemu uzależnienia od alkoholu obrazuje poniższa tabela.

Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych (dane szacunkowe Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych)

Kategorie problemów alkoholowych		W Polsce 38,6 mln	W gminie Środa Wielkopolska
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 653 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 1306 osób
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 1306 osób
Osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	ok. 1362-2285 osób
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	Razem ok 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 1744 osób: dorosłych i dzieci

Badania przeprowadzone na terenie Gminy Środa Wielkopolska w ramach Społecznej Diagnozy Uczniów 2021 Lustr¹ w 2021 roku wskazują na główne problemy w zakresie uzależnień dzieci i młodzieży naszej Gminy. Raport z badań znajduje się na stronie https://mega.nz/file/jgwiFQZZ#oCC7vWgsquRqMeCUCmvgrJ52YB-zDFVRckEm1k_On1U

Raport wskazuje, że wśród ankietowanych uczniów szkół podstawowych klas V-VIII, w okresie ostatnich 12 miesięcy przed badaniem ponad 10% uczniów niemal codziennie widziało rówieśników palących papierosy, ok.3% palących marihuanę ok.5% pijących piwo oraz ok.2,5% zażywających dopalacze, sami zaś ankietowani deklarują codzienne palenie papierosów(ok.5% w grupie starszej oraz ok.2% w grupie młodszej), palenie marihuany (ok.2% w grupie starszej oraz ok.1% w grupie młodszej), zażywania dopalaczy (ok.1,8% w grupie starszej oraz ok.1,4% w grupie młodszej), picie piwa (ok.,2,7% w grupie starszej oraz ok.1,6% w grupie młodszej), ponadto ponad 46 % dzieci z klas v-VI i ponad 37% z klas VII-VIII codziennie gra na smartfonie lub tablecie. Niepokój budzą również wyniki dotyczące przemocy i agresji rówieśniczej, ponad 12% uczniów klas starszych i ponad 10% uczniów klas młodszych deklaruje, że codziennie są świadkami przemocy fizycznej i psychicznej kierowanej do koleżanek lub kolegów.

Uchwały i zarządzenia dotyczące lokalnej polityki wobec alkoholu

W celu zdiagnozowania dostępności napojów alkoholowych na rynku lokalnym, przyjęto następujące wskaźniki: **liczbę uchwalonych zezwoleń na sprzedaż alkoholu oraz liczbę zezwoleń pozostających poza obiegiem prawnym (niewykorzystanych, wolnych); kwotę pozyskanych środków z tytułu udzielania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz kwotę, która przypada rocznie na zakup alkoholu przez każdego mieszkańca Gminy; liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz liczbę mieszkańców przypadających na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych.** Dla lepszego zobrazowania dynamiki problemów do opracowania przyjęto lata 2019-2021 i przedstawiono w poniższych tabelach.

W Gminie Środa Wielkopolska obowiązuje uchwała nr LXIII/1018/2018 z dnia 24 maja 2018 r. Rady Miejskiej w Środzie Wielkopolskiej w sprawie ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie Gminy Środa Wielkopolska.

¹ Społeczna Diagnoza Uczniów 2021 Lustr- raport lokalny Ewaluacja
Badania
https://mega.nz/file/jgwiFQZZ#oCC7vWgsquRqMeCUCmvgrJ52YB-zDFVRckEm1k_On1U

Tab. 1. Liczba zaplanowanych w uchwale zezwoleń i zezwolenia wydane przedsiębiorcom w latach 2019-2020.

	2019	2020	2021
Liczba zaplanowanych zezwoleń (wg uchwały)	440	440	440
Liczba zezwoleń wydanych (udzielonych) przedsiębiorcom	276	288	288
Liczba zezwoleń „niewykorzystanych”	164	152	152

Bardzo wysokie liczby zezwoleń pozostających poza obiegiem prawnych (niewykorzystanych) świadczą o bardzo dużej dostępności alkoholu w Gminie.

Tab. 2. Liczba jednorazowych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

	2019	2020	2021
Liczba jednorazowych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych ogółem	42	4	16

⇒ Rynek napojów alkoholowych w Gminie

Tab. 3. Wartość alkoholu sprzedanego w placówkach na terenie gminy na podstawie oświadczeń złożonych przez przedsiębiorców.

	2018	2019	2020	2021
Wartość sprzedanego alkoholu w placówkach handlujących alkoholem w mieście	37 916 610,92 zł	35 763 964,05 zł	40 781 032,44 zł	43 887 478,08 zł
Liczba mieszkańców ogółem w poszczególnych latach	32232	32683	32655	32651
Kwota, którą rocznie przeznaczają się na zakup alkoholu w przeliczeniu na 1 mieszkańca Gminy	1176,37	1094,27	1248,84	1344,13

Wartość sprzedaży napojów alkoholowych w placówkach handlujących alkoholem w Gminie w latach 2018- 2021 sukcesywnie wzrasta. W 2021 roku w porównaniu z 2018 r. jest to wzrost o kwotę 5 970 867,16, co jednoznacznie wskazuje na bardzo dużą dostępność alkoholu, a tym samym wzrastającą liczbę problemów generowanych przez spożywanie alkoholu. Wzrosła również kwota, którą rocznie przeznaczają się na zakup alkoholu w przeliczeniu na jednego mieszkańca Gminy Środa Wielkopolska. Jest to 1344,13 zł.

Tab. 4. Liczba osób na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych

	2019	2020	2021
Liczba mieszkańców ogółem w poszczególnych latach	32683	32655	32651
Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych	108	113	113
Liczba osób przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych ogółem	303	289	289

Analizując powyższe dane należy stwierdzić, że w Gminie Środa Wielkopolska występuje **bardzo niekorzystny wskaźnik dotyczący liczby osób przypadających na jeden punkt sprzedaż napojów alkoholowych (im mniej osób, tym większa dostępność alkoholu)**. Światowa Organizacja Zdrowia wskazuje, że na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych powinno przypadać 1000-1500 osób. Badania wykazują, że spożycie alkoholu i nasilenie problemów społecznych rosną, gdy zwiększa się gęstość punktów sprzedaży napojów alkoholowych i wydłużają się godziny ich sprzedawania².

Rada Gminy nie przyjęła uchwały w sprawie ograniczenia w godzinach nocnych sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży w sklepach (w tym na stacjach paliw). Nie przyjęła również uchwały w sprawie stałego lub czasowego zakazu sprzedaży, podawania, wnoszenia oraz spożywania napojów alkoholowych na określonym obszarze Gminy.

⇒ Placówki wsparcia dziennego dla dzieci

Gmina Środa Wielkopolska, mając na celu wsparcie dzieci, w szczególności z rodzin z problemem alkoholowym, uzależnieniami od środków psychoaktywnych oraz przemocą w rodzinie prowadzi zajęcia opiekuńczo-wychowawcze i socjoterapeutyczne w świetlicach zlokalizowanych na terenie Gminy. W roku 2021 działalność prowadzona była w 6 placówkach zlokalizowanych na terenach wiejskich Babin, Bieganowo, Jarosławiec, Koszuty, Nadziejewo, Pławce oraz w 1 placówce w mieście Środa Wielkopolska. W roku 2016 na mocy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej powstała placówka wsparcia dziennego „Kompas”. Placówka ta działa w strukturze organizacyjnej Ośrodka Pomocy Społecznej w Środzie Wielkopolskiej i jest finansowana ze środków własnych gminy Środa Wielkopolska. W ramach prowadzonej działalności dzieci mają zapewnioną opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań. Wychowawcy placówek współpracują z rodzicami lub opiekunami dziecka, a także z placówkami oświatowymi i innymi podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny. Pobyt dziecka w placówce wsparcia dziennego

² Problemy związane z dostępnością alkoholu-środowiskowe metody zapobiegania, Świat Problemów 2001.

jest nieodpłatny i dobrowolny, chyba że do placówki skieruje dziecko sąd. Liczbę dzieci objętych wsparciem obrazuje poniższa tabela.

Tab. 5. Liczba dzieci objętych wsparciem dziennym

	2019	2020	2021
Liczba dzieci uczęszczających do Placówki wsparcia dziennego „Kompas”	43	55	46
Liczba dzieci uczęszczających do świetlic prowadzących zajęcia opiekuńczo-wychowawcze i socjoterapeutyczne	264	235	150

Mniejsza liczba uczestników zajęć objętych wsparciem w latach 2020-2021, spowodowana jest w szczególności pandemią COVID-19 i ograniczeniami związanymi z sytuacją epidemiczną.

⇒ **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Środzie Wielkopolskiej (GKRPA) prowadzi działania zgodne z zapisem art. 4¹ ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. W tym zakresie współpracuje z Wydziałem Oświaty, Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Środzie Wielkopolskiej (realizatorem Programu), instytucjami realizującymi zadania w obszarze profilaktyki i wsparcia osób i rodzin z problemem uzależnienia oraz przemocy w rodzinie, a w szczególności z Zespołem Interdyscyplinarnym do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie, Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Środzie Wielkopolskiej, Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej prowadzonym przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Środzie Wielkopolskiej oraz Komendą Powiatową Policji i Strażą Miejską w Środzie Wielkopolskiej. GKRPA w stosunku do osób, wobec których wpłynął wniosek o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego, podejmuje czynności diagnostyczne, kieruje na badanie biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, prowadzi rozmowy motywujące do podjęcia leczenia oraz podejmuje działania zmierzające do wydania przez sąd postanowienia zobowiązującego do poddania się leczeniu odwykowemu. Członkowie GKRPA celem zwiększenia dostępności do usług w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie w ramach swoich kompetencji prowadzą poradnictwo i wsparcie dla osób i rodzin z problemem uzależnienia i przemocy domowej.

Tab. 6. Realizacja ustawowych zadań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Zadania Komisji	2019	2020	2021
1. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu wobec osób uzależnionych od alkoholu, w tym:			
- liczba przyjętych wniosków	24	21	23
- liczba rozmów motywujących do podjęcia leczenia	24	21	23
- liczba osób zmotywowanych do podjęcia leczenia dobrowolnego	17	11	15
- liczba osób pozostających w trakcie leczenia dobrowolnego	17	11	15
- liczba osób, które zostały skierowane na badanie przez biegłych,	28	21	16
- liczba wniosków skierowanych do sądu.	7	10	8
- liczba udzielonych porad osobom uzależnionym, współuzależnionych, rodzinom z problem przemocy	94	81	82
2. Opiniowanie wniosków przedsiębiorców ubiegających się o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, w tym:			
- liczba zaopiniowanych wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	39	21	15
3. Udział członków Komisji w pracach grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	44	43	40

Realizowane zadania w latach 2019 - 2021 przez Komisję wskazują na ważny obszar, jakim jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Członkowie Komisji są członkami Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Środzie Wielkopolskiej. W latach 2019-2021 członkowie Komisji uczestniczyli łącznie w 127 spotkaniach grup roboczych do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie w sprawach, w których sprawcy tej przemocy byli pod wpływem alkoholu. Analiza prowadzonych spraw przez Zespół Interdyscyplinarny w ramach procedury Niebieska Karta w Środzie Wielkopolskiej w latach 2019-2021 wskazuje, że w rodzinach dotkniętych przemocą domową, sprawcy tej przemocy byli najczęściej pod wpływem alkoholu. **W roku 2019 na ogólną liczbę prowadzonych Niebieskich Kart, aż w 96% sprawców przemocy było pod wpływem alkoholu, w 2020 roku 93%, natomiast w 2021 roku 67%.**

W 2021 roku Komisja kontaktowała się z 54 osobami stosującymi przemoc w rodzinie oraz 48 osobami doznającymi przemocy w rodzinie, wobec których Zespół Interdyscyplinarny prowadził Niebieska Kartę. W ramach prowadzonych działań członkowie Komisji udzielali

między innymi porad i informacji o możliwościach uzyskania pomocy (ogółem w 2021 r. z tej formy wsparcia skorzystały 82 osoby). W tym zakresie Komisja współpracowała z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Środzie Wielkopolskiej, jednostką prowadzącą Ośrodek Interwencji Kryzysowej oraz realizującą program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie. W ramach współpracy z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej osoby współuzależnione oraz dotknięte przemocą w rodzinie miały możliwość uzyskania wsparcia w formie interwencji kryzysowej, specjalistycznego poradnictwa rodzinnego, pomocy psychologicznej oraz prawnej. W roku 2021 nastąpił niewielki spadek prowadzonych spraw ze względu na pandemię Covid-19, dlatego dane nie odzwierciedlają całości problemu.

⇒ **Placówki leczenia odwykowego, z których korzystają mieszkańcy**

Mieszkańcy gminy Środa Wielkopolska mają możliwość podjęcia leczenia odwykowego w placówkach działających w szczególności na terenie województwa wielkopolskiego. Poniższa tabela przedstawia liczbę osób z gminy Środa Wielkopolska, które według danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespołu Interdyscyplinarnego podjęły leczenie uzależnień na oddziałach stacjonarnych oraz w ramach leczenia ambulatoryjnego.

Tab. 7. Liczba osób i rodzin objętych leczeniem odwykowym

	2019	2020	2021
Liczba osób objętych terapią	28	21	23
Liczba rodzin z problemem alkoholowym	74	72	37
Liczba rodzin z problemem narkotykowym	1	1	1

⇒ **Ośrodek Pomocy Społecznej**

Ośrodek Pomocy Społecznej w Środzie Wielkopolskiej realizuje zadania gminy w obszarze pomocy społecznej, w tym udziela wsparcia osobom i rodzinom z problemem uzależnień i przemocy w rodzinie. Poniższa tabela przedstawia dane liczbowe dotyczące liczby rodzin objętych pomocą ośrodka.

Tab. 8. Liczba rodzin objęta pomocą społeczną przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Środzie Wielkopolskiej

	2019	2020	2021
Liczba rodzin objętych pomocą	783	683	647
Liczba rodzin z problemem alkoholowym	67	67	48
Liczba rodzin z problemem narkotykowym	2	0	0
Liczba rodzin z problemem przemocy w rodzinie	15	15	9

Zakres świadczonej pomocy uzależniony jest od zdiagnozowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej problemów osoby i rodziny wymagającej wsparcia. Osoby i rodziny, w których występuje problem uzależnienia od alkoholu lub innych środków psychoaktywnych motywowane są do podjęcia leczenia, w tym zakresie OPS współpracuje z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówkami leczenia odwykowego, Zespołem Interdyscyplinarnym. Osoby te objęte są również pomocą finansową oraz pomocą rzeczową, w tym w formie gorącego posiłku, pracą socjalną, usługami asystenta rodziny oraz innymi wspierającymi rodzinę. Kompleksowym wsparciem objęte są rodziny z małoletnimi dziećmi z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, w tym z problemem uzależnienia oraz dotknięte przemocą w rodzinie. Ośrodek prowadzi również wsparcie dzienne dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym oraz przemocy w rodzinie w ramach Placówki wsparcia dziennego „Kompas”, funkcjonującej w strukturze organizacyjnej jednostki.

⇒ **Zespół Interdyscyplinarny ds. przemocy w rodzinie i grupy robocze**

Zespół Interdyscyplinarny realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. W jego skład wchodzi przedstawiciele Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Dane dotyczące prowadzonych Niebieskich Kart przedstawia poniższa tabela.

Tab. 9. Dane liczbowe dotyczące prowadzonych Niebieskich Kart

	2019	2020	2021
Liczba nowych Niebieskich Kart	85	78	60
Liczba NK w rodzinie z problemem alkoholowym	81	72	40

Zespół Interdyscyplinarny diagnozuje problemy przemocy w rodzinie, podejmuje działania w zakresie przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie, podejmuje interwencje w środowiskach dotkniętych przemocą domową, rozpowszechnia informacje o instytucjach, osobach i

możliwościach uzyskania pomocy i wsparcia w środowisku lokalnym, inicjuje również działania w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie. Zespół w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie powołuje grupy robocze w celu opracowania i realizacji planu pomocy. W przypadku osób nadużywających alkoholu, stosujących przemoc i niepodlegających leczenia odwykowego, Zespół kieruje wnioskiem do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w celu zobowiązania danej osoby do podjęcia leczenia odwykowego. Nadzór nad ewentualną realizacją orzeczenia Sądu w przedmiocie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu realizuje kurator sądowy, mogący wchodzić w skład grupy roboczej. Członkowie grup roboczych, wobec osób nadużywających alkoholu stosują następujące działania: przeprowadzają rozmowy pod kątem nadużywania alkoholu, informują o możliwościach podjęcia leczenia oraz o koniecznych do zrealizowania działaniach. Podejmują działania o charakterze korekcyjnym. Monitorują sytuację poprzez wizyty w środowisku, w tym również prowadzą pracę socjalną. Członkowie grup roboczych w ramach swoich kompetencji podejmują też oddziaływania wobec osób najbliższych, narażonych na problem współzależnienia, między innymi diagnozują potrzeby, opracowują plan pomocy, świadczą pomoc w formie poradnictwa rodzinnego, prawnego czy psychologicznego. Podejmują oddziaływania wspierające i uświadamiające, dotyczące współzależnienia, informują o możliwościach prawnych dotyczących zobowiązania osoby nadużywającej alkoholu do poddania się leczeniu odwykowemu.

⇒ **Komenda Powiatowa Policji w Środzie Wielkopolskiej**

Z przedstawionych przez Komendę Powiatową Policji w Środzie Wielkopolskiej danych wynika, że liczba zatrzymanych, kierujących pojazdami pod wpływem napojów alkoholowych w roku 2021 wzrosła w stosunku do roku 2020, natomiast zmalała w stosunku do 2019 roku

Tab. 10. Dane liczbowe Komendy Powiatowej Policji w Środzie Wielkopolskiej

	2019	2020	2021
Liczba zatrzymanych kierujących pojazdami pod wpływem napojów alkoholowych na terenie gminy	91	57	74
Liczba zatrzymanych do wytrzeźwienia, w tym liczba osób nieletnich	18 0	16 0	7 0

W 2021 roku, w porównaniu z 2020 znacznie wzrosła liczba osób zatrzymanych, kierujących pojazdami pod wpływem napojów alkoholowych na terenie Gminy.

⇒ **Straż Miejska w Środzie Wielkopolskiej**

Straż Miejska w Środzie Wielkopolskiej w ramach wykonywanych zadań prowadziła postępowania w sprawach o wykroczenia wynikające z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, dane liczbowe przedstawia poniższe zestawienie.

Tab. 11. Liczba wykroczeń wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi

	2019	2020	2021
Liczba wykroczeń wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	33	76	33
w tym liczba osób nieletnich	0	0	0

3. Analiza badanych problemów oraz cele Programu

Cele to przyszłe stany, które zamierzamy osiągnąć dzięki konkretnym działaniom. Winny się one odnosić do kluczowych oraz zidentyfikowanych problemów i powinny być definiowane w kategoriach otrzymywanych korzyści. Cele powinny być opisane zgodnie z zasadą SMART, czyli konkretne, osiągalne, realistyczne, mierzalne w sposób dający się ocenić w przedziale czasowym³.

Analiza danych, które zostały zebrane na potrzeby sporządzenia niniejszego Programu pozwoliła opracować wskazane w tabeli poniżej możliwe do osiągnięcia cele.

Problemy wynikające z diagnozy (analiza każdego problemu wynikającego z diagnozy)	Cele możliwe do osiągnięcia (każdy problem ma opisane cele)
Wśród uczniów szkół podstawowych są osoby deklarujące picie bieżące, a także przyznające się do incydentów upijania się.	<u>Cel główny:</u> ograniczenie liczby pijących nieletnich <u>Cel szczegółowy:</u> zapewnienie udziału w programach rekomendowanych
Młodzi ludzie są zdania, że na terenie Środy Wielkopolskiej nieletni mogą łatwo kupić alkohol.	<u>Cel główny:</u> ograniczenie możliwości zakupu alkoholu przez nieletnich <u>Cel szczegółowy:</u> zapewnienie osobom handlującym alkoholem udziału w szkoleniu

³ Nowoczesne zarządzanie projektami, redakcja naukowa Michał Trocki PWE Warszawa 2012

Dorośli zwracają uwagę na problem picia alkoholu przez młodzież.	<u>Cel główny:</u> ograniczenie liczby pijących nieletnich <u>Cel szczegółowy:</u> zapewnienie udziału w programach rekomendowanych w zakresie profilaktyki uniwersalnej i selektywnej
Liczba zatrzymanych kierujących pojazdami pod wpływem napojów alkoholowych w 2021 wzrosła w stosunku do 2020 r.	<u>Cel główny:</u> ograniczenie liczby nietrzeźwych kierujących pojazdami <u>Cele szczegółowe:</u> - Zwiększenie wiedzy uczestników kursów szkolenia kierowców nt. uzależnień poprzez przekazanie materiałów informacyjno-edukacyjnych ośrodkom szkoleniowym - zapewnienie udziału w programach korekcyjnych dla kierowców
Z badań wynika, że młodzież zna w swoim otoczeniu osoby, które zażywają narkotyki	<u>Cel główny:</u> Zmniejszenie liczby osób zażywających narkotyki <u>Cel szczegółowy:</u> Zapewnienie udziału uczniów w programach profilaktycznych - zapewnienie udziału rodziców w warsztatach
W opinii badanej młodzieży sporadyczne zażywanie narkotyków jest bezpieczne	<u>Cel główny:</u> Zmniejszenie niebezpiecznych opinii na temat narkotyków wśród uczniów <u>Cel szczegółowy:</u> -zapewnienie udziału uczniów w programach profilaktycznych - zapewnienie udziału rodziców w warsztatach
Niewielki procent ankietowanych miało w swoim życiu kontakt z substancjami odurzającymi.	<u>Cel główny:</u> ograniczenie możliwości kontaktu z substancjami psychoaktywnymi <u>Cele szczegółowe:</u> zapewnienie udziału w programach i kampaniach społecznych nt. szkodliwości zażywania narkotyków
W opinii pracowników instytucji pomocowych badani dorośli deklarują, że nie tylko znają osoby, które doznają przemocy od osób najbliższych.	<u>Cel główny:</u> ograniczenie przypadków przemocy w rodzinie <u>Cele szczegółowe:</u> - zapewnienie dostępu do programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc - zapewnienie dostępu do pomocy psychologicznej dla osób stosujących przemoc - zwiększenie kompetencji członków grup roboczych w zakresie pracy z osobami doznającymi przemocy i stosującymi przemoc w rodzinie
Badani uczniowie szkół podstawowych deklarują, iż doświadczają w szkole przemocy rówieśniczej.	<u>Cel główny:</u> ograniczenie przypadków przemocy rówieśniczej <u>Cele szczegółowe:</u> - zapewnienie udziału w programach profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania agresji i przemocy rówieśniczej

	- zapewnienie uczniom doświadczającym przemocy rówieśniczej możliwości korzystania z pomocy psychologicznej - przeprowadzenie kampanii społecznej dla sprawców przemocy w celu motywowania do zmiany zachowania
--	--

4. Zadania do realizacji w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Środa Wielkopolska na latach 2022-2025

A. Zadania realizowane z Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025, w ramach celu operacyjnego 2 - Profilaktyka uzależnień.

W wykazie zadań służących realizacji tego celu znajdują się zadania regulacyjne w części: Uzależnienie od alkoholu p. 4 „Zmniejszanie dostępności fizycznej i ekonomicznej alkoholu”. **Są to wskazania dla samorządów gminnych w zakresie zmniejszania dostępności fizycznej, które stanowią obowiązek wynikający również z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.**

Badania ostatnich dziesięcioleci przyniosły wiele wyników dokumentujących **silną zależność między poziomem konsumpcji alkoholu a wieloma problemami zdrowia i porządku publicznego.** Alkohol powoduje wiele komplikacji zdrowotnych, takich jak zaburzenia psychiczne i behawioralne związane z alkoholem, nowotwory, zatrucia, alkoholową marskość wątroby, choroby serca i inne groźne choroby. Konsumpcja alkoholu związana jest również z zakłóceniami porządku publicznego i przemocą w rodzinie. Jest wiele badań, które pokazują, że dostępność alkoholu ma kluczowe znaczenie dla wielkości konsumpcji. **Wzrost liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych, przedłużenie godzin ich otwarcia, samoobsługa, prowadzą do wzrostu konsumpcji, natomiast ograniczenie dostępności – do jej spadku.** Dostępność ma więc wpływ na wielkość konsumpcji, a ta z kolei na rozpowszechnienie problemów społecznych.

Z analizy danych zebranych na potrzeby konstruowania niniejszego Programu wynika, że dostępność alkoholu w gminie Środa Wielkopolska jest bardzo duża. Powołując się na zapis art. 12. ust.7 ustawy: „**Maksymalna liczba zezwoleń, o której mowa w ust. 1, usytuowanie miejsc sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych oraz godziny sprzedaży napojów alkoholowych uwzględniają postanowienia gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych**” można podjąć następujące działania:

Lp.	Sugerowane działania w zakresie ograniczenia dostępności alkoholu w Gminie Środa Wielkopolska
1.	Obniżenie liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych pozostających poza obiegiem prawnym (niewykorzystanych).
2.	Ograniczenie godzin nocnej sprzedaży napojów alkoholowych w placówkach detalicznych (sklepy, w tym na stacjach paliw).
3.	Przyjęcie uchwały w sprawie stałego lub czasowego zakazu sprzedaży, podawania, wnoszenia oraz spożywania napojów alkoholowych na określonym obszarze Gminy.
<u>W uzasadnieniu sugerowanych działań:</u> - Bardzo wysokie liczby zezwoleń pozostających poza obiegiem prawnych (niewykorzystanych) świadczą o bardzo dużej dostępności alkoholu w Gminie. - Wartość sprzedaży napojów alkoholowych w placówkach handlujących alkoholem w Gminie w latach 2018- 2021 sukcesywnie wzrasta. W 2021 roku, w porównaniu z 2018 r. jest to wzrost o kwotę 5 970 867,16, co jednoznacznie wskazuje na bardzo dużą, rosnącą dostępność alkoholu, a tym samym wzrastającą liczbę problemów generowanych przez spożywanie alkoholu. Wzrosła również kwota, którą rocznie przeznaczają się na zakup alkoholu w przeliczeniu na <u>mieszkańca Gminy Środa Wielkopolska</u>. Jest to kwota 1344,13 zł.	

B. Zadania realizowane w ramach ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi

1. **Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych.**

Lp.	ZADANIE	WSKAŹNIKI REALIZACJI ZADAŃ	REALIZATOR
1.	Prowadzenie Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin (PK) <u>Adresaci zadania:</u> osoby uzależnione, mieszkańcy Gminy	Liczba udzielonych porad	Konsultanci PK
2.	Dofinansowanie zadań w zakresie leczenia odwykowego, nieobjętych kontraktem NFZ dla osób i rodzin z problemem alkoholowym i przemocą w rodzinie <u>Adresaci zadania:</u> pacjenci z terenu Gminy	Liczba placówek Liczba programów	Placówki leczenia uzależnień

2. Udzielenie rodzinom, w których występują problemy uzależnień pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Lp.	ZADANIE	WSKAŹNIKI REALIZACJI ZADAŃ	REALIZATOR
1.	Prowadzenie Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego (PK) <u>Adresaci zadania:</u> - osoby współuzależnione od alkoholu, narkotyków i zachowań behawioralnych - mieszkańcy Gminy	Liczba osób współuzależnionych Liczba innych osób korzystających	Konsultanci PK
2.	Realizacja programów/warsztatów w zakresie współuzależnienia <u>Adresaci zadania:</u> dzieci i młodzież oraz osoby dorosłe współuzależnione	Liczba uczestników - dorosłych - dzieci	Terapeuta/ psycholog/ Realizator programu
3.	Organizowanie programów i zajęć opiekuńczo – wychowawczych oraz socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemem alkoholowym oraz przemocą w rodzinie w świetlicach, <u>Adresaci zadania:</u> dzieci i młodzież	Liczba programów Liczba osób uczestniczących w programach i zajęciach	Instruktorzy programów
4.	Utworzenie Placówki Wsparcia Dziennego dla dzieci z rodzin z problemem uzależnienia oraz przemocy w rodzinie oraz finansowanie działalności placówki <u>Adresaci zadania:</u> dzieci i młodzież, rodzice	Liczba dzieci skierowanych do placówki Liczba placówek	Wychowawcy z odpowiednimi kwalifikacjami WOKiS Urząd Miejski
5.	Organizacja pólkolonii, obozów profilaktycznych i innych form wypoczynku i spędzania wolnego czasu. <u>Adresaci zadania:</u> dzieci, młodzież,	Liczba osób uczestniczących w programach i zajęciach	WOKiS Urząd Miejski Realizatorzy zajęć/form wypoczynku
6.	Organizowanie programów dla członków rodzin dzieci i młodzieży uczestniczących w zajęciach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych <u>Adresaci zadania:</u> członkowie rodzin dzieci objętych programami	Liczba programów, liczba osób uczestniczących w programach i zajęciach	Realizatorzy programów

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działania na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Lp.	ZADANIE	WSKAŹNIKI REALIZACJI ZADAŃ	REALIZATOR
1.	Realizacja projektów i programów edukacyjnych, wychowawczych, interwencyjnych oraz profilaktycznych opartych na podstawach naukowych, w tym programów profilaktyki uniwersalnej, wskazującej i selektywnej <u>Adresaci zadania:</u> Dzieci i młodzież uczęszczająca do szkół prowadzonych przez Gminę	Liczba programów, liczba dzieci i młodzieży, liczba rodziców, liczba nauczycieli.	Instruktorzy programu profilaktyki Przygotowani nauczyciele
2.	Upowszechnienie wiedzy dotyczącej problematyki uzależnień behawioralnych, poprzez szkolenia dla uczniów, nauczycieli, rodziców <u>Adresaci zadania:</u> Dzieci i młodzież uczęszczająca do szkół	Liczba szkół i placówek, w których będą realizowane programy, liczba rodziców, liczba nauczycieli.	Osoby o potwierdzonych kwalifikacjach
1.	Realizacja programów profilaktycznych, w szczególności rekomendowanych z zakresu profilaktyki uniwersalnej <u>Adresaci zadania:</u> uczniowie, rodzice, nauczyciele	Liczba osób objętych działaniami profilaktycznymi, liczba osób przeszkolonych do realizacji profilaktycznych programów.	Instruktorzy programów rekomendowanych Nauczyciele
2.	Realizacja działań profilaktycznych, w tym z elementami pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży, <u>Adresaci zadania:</u> uczniowie szkół, rodzice, mieszkańcy Gminy	Liczba osób uczestniczących w zajęciach.	Osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje
3.	Realizacja szkoleń, konferencji, debat w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w tym behawioralnych <u>Adresaci zadania:</u> członkowie GKRPA, sprzedawcy napojów alkoholowych, pracownicy podmiotów działających w obszarze uzależnień, wychowawcy placówek wsparcia dziennego, świetlic opiekuńczo-wychowawczej oraz inne osoby realizujące Program	Liczba osób objętych działaniami profilaktycznym i edukacyjnymi.	Wykładowcy z potwierdzonymi kwalifikacjami

4.	Upowszechnianie wiedzy nt. spektrum płodowych zaburzeń alkoholowych (FASD) , w tym edukacja młodzieży szkolnej, przedstawicieli różnych grup zawodowych, społeczności lokalnej <u>Adresaci zadania:</u> przedstawiciele różnych grup zawodowych, młodzież szkolna, mieszkańcy Gminy	Liczba szkoleń dla osób dorosłych, liczba młodzieży	Edukator FASD
5.	Udział w lokalnych i ogólnopolskich kampaniach profilaktycznych w szczególności adresowanych do dzieci, młodzieży szkolnej oraz rodziców (organizacja i finansowanie na szczeblu lokalnym) <u>Adresaci zadania:</u> mieszkańcy Gminy, w szczególności dzieci i młodzież szkolna	Liczba materiałów informacyjno-edukacyjnych przekazanych szkołom, instytucjom pomocowym, organizacjom pozarządowym.	WOKiS Urząd Miejski
6.	Organizowanie oraz wspieranie działań mających na celu przeciwdziałanie nietrzeźwości na drogach oraz w miejsca publicznych, w tym działania edukacyjne <u>Adresaci zadania:</u> młodzież szkół średnich, szkoły nauki jazdy, mieszkańcy Gminy	Liczba przeprowadzonych działań, przekazanych materiałów edukacyjnych.	GKRPA, Policja Organizacje pozarządowe

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień

Lp .	ZADANIE	WSKAŹNIKI REALIZACJI ZADAŃ	REALIZATOR
1.	Wspieranie działalności stowarzyszeń, organizacji i osób fizycznych w zakresie: - prowadzenia i obsługi telefonu zaufania - prowadzenia Klubu Abstynenta - organizacji szkoleń, warsztatów <u>Adresaci zadania:</u> mieszkańcy Gminy	Liczba uczestników zajęć rehabilitacyjnych, trzeźwościowych, warsztatów psychoedukacyjnych, liczba udzielonych informacji, porad, liczba zgłoszeń telefonu zaufania.	WOKiS Urząd Miejski Organizacje pozarządowe

5. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

Lp.	ZADANIE	WSKAŹNIKI REALIZACJI ZADAŃ	REALIZATOR
1.	Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez finansowanie uczestnictwa osób uzależnionych w Centrum Integracji Społecznej/Klubie Integracji Społecznej <u>Adresaci zadania:</u> mieszkańcy Gminy	Liczba uczestników zajęć	WOKiS Urząd Miejski Organizacje pozarządowe

6. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i art. 15 ustawy (zakaz reklamy i sprzedaży alkoholu nieletnim) oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego

Zadanie to oznacza, iż w przypadku złamania zakazów promocji i reklamy napojów alkoholowych oraz zakazu sprzedaży alkoholu niepełnoletnim lub nietrzeźwym, sprzedaży pod zastaw i na kredyt, gmina może podejmować interwencje oraz występować przed sądem jako oskarżyciel publiczny, czyli występować bezpośrednio do sądu z aktem oskarżenia. Najpopularniejszą formą działań gmin w omawianym zakresie jest zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, o którym mowa w art. 43 lub art. 45 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.⁵⁾

Lp.	ZADANIE	WSKAŹNIKI REALIZACJI ZADAŃ	REALIZATOR
1.	Interwencje i kontrole w zakresie przestrzegania zasad i warunków wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych <u>Adresaci zadania:</u> przedsiębiorcy prowadzący sprzedaż napojów alkoholowych	Liczba interwencji Liczba przeprowadzonych kontroli	Urząd Miejski Referat Działalności Gospodarczej GKRPA Straż Miejska
2	Organizowanie szkoleń dla właścicieli i sprzedawców napojów alkoholowych <u>Adresaci zadania:</u> przedsiębiorcy i sprzedawcy prowadzący sprzedaż napojów alkoholowych	Liczba przeprowadzonych szkoleń	Instruktorzy ds. szkoleń dla sprzedawców GKRPA

⁵⁾ Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2021 roku, PARPA Warszawa 2020.

3.	Podejmowanie interwencji spowodowanych zakłócaniem porządku publicznego przez osoby nietrzeźwe lub będące pod wpływem substancji psychoaktywnych, lub będących sprawcami przemocy <u>Adresaci zadania:</u> mieszkańcy Gminy	Liczba interwencji	Komenda Powiatowa Policji/ Straż Miejska
----	--	--------------------	--

7. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Środzie Wielkopolskiej

Lp.	ZADANIE	WSKAŹNIKI REALIZACJI ZADAŃ	REALIZATOR
1.	Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu wobec osób uzależnionych od alkoholu, w tym kierowane do biegłych orzekających w przedmiocie uzależnienia. <u>Adresaci zadania:</u> osoby wnioskowane do procedury	Liczba przyjętych wniosków Liczba osób, które podjęły leczenie dobrowolne Liczba osób, które zostały skierowane na badanie przez biegłych Liczba wniosków skierowanych do sądu	GKRPA
2.	Realizowanie działań kontrolnych w stosunku do podmiotów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych <u>Adresaci zadania:</u> Właściciele i sprzedawcy punktów sprzedaży napojów alkoholowych	Liczba zaplanowanych kontroli Liczba przeprowadzonych kontroli	GKRPA
3.	Opiniowanie wniosków przedsiębiorców ubiegających się o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. <u>Adresaci zadania:</u> przedsiębiorcy ubiegający się o wydanie zezwolenia na sprzedaż i podawanie alkoholu	Liczba zaopiniowanych wniosków	GKRPA
4.	Udział członków komisji w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego i grupie roboczej ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. <u>Adresaci zadania:</u> osoby zgłoszone do procedury Niebieskiej Karty	Liczba spotkań grup roboczych, w których uczestniczyli członkowie gminnych komisji	GKRPA

5. Zasoby Gminy w rozwiązywaniu problemów uzależnień

Bardzo użyteczną metodą przy określaniu priorytetów działań w pracach nad Programem była analiza SWOT, oceniająca zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne czynniki wpływające na realizację zadań. Wyniki analizy są następujące:

Mocne strony	Szanse
Duża i wzrastająca liczba wartościowych ofert programów rekomendowanych dla szkół.	Możliwości realizowania programów rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie
Obowiązek szkół w zakresie realizacji szkolnych rekomendowanych programów wychowawczo - profilaktycznych.	Udział w kampaniach ogólnopolskich dotyczących przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie
Środki finansowe niezbędne do realizacji zadań.	Współpraca z organizacjami pozarządowymi, instytucjami i osobami fizycznymi działającymi na rzecz uzależnionych lub zagrożonych uzależnieniem
Podnoszenie kwalifikacji przez przedstawicieli grup zawodowych realizujących zadania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie.	Współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym, Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej, szkołami oraz z innymi podmiotami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie
Działanie placówek prowadzących zajęcia z dziećmi	Udział w kampaniach ogólnopolskich dotyczących uzależnień organizowanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Urząd Marszałkowski, Biuro Rzecznika Praw Dziecka.
Wzmocnienie działań profilaktycznych prowadzonych we współpracy z organizacjami pozarządowymi	
Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	
Działania Ośrodka Pomocy Społecznej – Zespołu Interdyscyplinarnego w zakresie pracy socjalnej i profilaktyki uzależnień i przemocy w rodzinie	
Działania Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie- Ośrodka Interwencji Kryzysowej w obszarze profilaktyki uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	
Słabe strony	Zagrożenia
Niska świadomość społeczna w zakresie problematyki nadużywania alkoholu i innych uzależnień oraz szkód nim spowodowanych.	Narastająca agresja i przemoc rówieśnicza dzieci i młodzieży.
Społeczne przyzwolenie na spożywanie alkoholu i nadmierowe używanie urządzeń elektronicznych szczególnie przez dzieci i młodzież.	Zjawisko przemocy w rodzinie.
Deficyty w zakresie wiedzy na temat FASD.	Duża dostępność napojów alkoholowych
Akceptacja sprzedaży alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym.	Łatwość w nabyciu nielegalnych środków psychoaktywnych (narkotyki, dopalacze)

Duże zaangażowanie uczniów w nadmiarowe korzystanie z urządzeń elektronicznych.	Niechęć do podejmowania leczenia przez uzależnionych oraz do współpracy w tym zakresie osób współuzależnionych.
Mało efektywna procedura zobowiązania do leczenia odwykowego.	Narastające zagrożenia uzależnieniami behawioralnymi dzieci i młodzieży
Ograniczona dostępność do placówek medycznych świadczących usługi w zakresie leczenia uzależnień.	Szkody społeczne spowodowane zjawiskiem uzależnień, w tym behawioralnych

W realizacji zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2021-2025 uczestniczyć będą następujące podmioty:

1. Urząd Miejski w Środzie Wielkopolskiej
2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Środzie Wielkopolskiej
3. Ośrodek Pomocy Społecznej w Środzie Wielkopolskiej
 - Zespół Interdyscyplinarny
 - Placówka wsparcia dziennego „Kompas”
2. Placówki oświatowe
4. Organizacje pozarządowe
5. Klub Abstynenta „Nowe Życie” w Środzie Wielkopolskiej
6. Instytucje powiatowe, zapewniające specjalistyczną pomoc mieszkańcom gminy:
 - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie – Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Środzie Wielkopolskiej
 - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Środzie Wielkopolskiej
7. Placówki służby zdrowia
8. Straż Miejska w Środzie Wielkopolskiej
9. Komenda Powiatowa Policji w Środzie Wielkopolskiej.

6. Koordynowanie zadań Programu

Koordynatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest Wydział Oświaty, Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Środzie Wielkopolskiej.

7. Finansowanie zadań Programu

1. Źródłem finansowania zadań Programu są środki finansowe wnoszone z tytułu rocznych opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
2. Wysokość środków finansowych na realizację Programu na dany rok kalendarzowy uchwała Rada Miejska w Środzie Wielkopolskiej w uchwale budżetowej.
3. Odrębne źródło finansowania zadań Programu mogą stanowić środki zewnętrzne, w tym środki z funduszy Unii Europejskiej.

4. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Środzie Wielkopolskiej :

1) ustala się wynagrodzenie dla członków Komisji za udział w posiedzeniu :

- dla Przewodniczącego Komisji : 180,00 zł(słownie: sto osiemdziesiąt 00/100złotych)

- dla pozostałych członków Komisji : 150,00 zł(słownie: sto pięćdziesiąt 00/100złotych)

2) wynagrodzenie wypłacane jest na podstawie podpisanego przez Przewodniczącego Komisji zestawienia liczby odbytych posiedzeń wraz z listami obecności,

3) członkowie Komisji otrzymują diety, zwrot kosztów przejazdów i noclegów z tytułu wyjazdów na szkolenia, kursy, konferencje oraz zwrot kosztów przejazdów w związku z wykonywanymi zadaniami na zasadach obowiązujących — przysługujących pracownikowi z tytułu podróży służbowej na obszarze kraju.

8. Ewaluacja realizacji zadań programu

Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność podejmowanych działań, w oparciu o analizę założonych wskaźników, ocenianych w miarę potrzeb. Będzie miała charakter praktyczny - dane będą analizowane w celu dostarczania wniosków i rekomendacji praktycznie użytecznych dla władz lokalnych, jak również dla osób zawodowo i społecznie zajmujących się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. Ewaluacja pozwoli na uściślenie współpracy wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację tego Programu. Monitorowanie sytuacji występujących zagrożeń w środowisku lokalnym jest podstawą do właściwego rozeznania skali problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w Gminie Środa Wielkopolska, a w konsekwencji do planowania działań profilaktycznych adekwatnie do potrzeb, na kolejne lata obowiązywania tego Programu. Monitorowanie stanu tych problemów będzie odbywało się we współpracy z realizatorami programu. Monitoring będzie przeprowadzony poprzez: analizę wskaźników realizowanych zadań tego Programu, wymianę informacji między instytucjami, organizacjami i podmiotami realizującymi zadania Programu, opracowanie wniosków oraz priorytetów na kolejne lata.

Wydział Oświaty, Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Środzie Wielkopolskiej we współpracy z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przygotowuje raport z wykonania w danym roku Programu i efektów jego realizacji, który Burmistrz przedkładać będzie Radzie Miejskiej w terminie do 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.

9. Materiały źródłowe

1. Sierosławski J. Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2019 r. ESPAD 2019. Warszawa 2020.
2. J. Moskalewicz, J. Sierosławski, K. Dąbrowska, *Dostępność fizyczna alkoholu a szkody zdrowotne*, „Alkoholizm i narkomania”, tom 18, nr 4/2005.
3. Budowa gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych z wykorzystaniem metody drzewa problemów – drzewa celów. Katarzyna Łukowska, Katarzyna Okulicz-Kozaryn, Fundacja ETOH, Warszawa 2016.
4. Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2022 roku, PARPA Warszawa 2021.
5. Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz. U. z 2021 r. poz. 642).
6. Problemy związane z dostępnością alkoholu – środowiskowe metody zapobiegania, Świat Problemów 2001.
7. Nowoczesne zarządzanie projektami, redakcja naukowa Michał Trocki, PWE Warszawa 2012
8. Społeczna Diagnoza Uczniów 2021 Lustro-raport lokalny, Ewaluacja Badania, opracowanie dr.n.hum. Błażej Adam Dyczewski.

Uzasadnienie

do uchwały Nr XLVI/620/2022 Rady Miejskiej w Środzie Wielkopolskiej

z dnia 31 marca 2022 roku

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022 – 2025

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką uzależnień, rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii i innym uzależnieniom, a także przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie należy do zadań własnych gminy. Realizacja tych zadań zgodnie z zapisem art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r., poz. 1119 ze zm.), prowadzona jest w oparciu o gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Środa Wielkopolska na lata 2022-2025 stanowi kontynuację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Środa Wielkopolska na rok 2022 przyjętego uchwałą Nr XL/549/2021 Rady Miejskiej w Środzie Wielkopolskiej z dnia 28 października 2021 r. oraz Programu Przeciwdziałania Narkomanii dla przyjętego uchwałą nr XXXVII/520/2021 z dnia 24 czerwca 2021r., które tracą swoją moc obowiązującą z dniem 31 marca 2022 roku. Dla zapewnienia ciągłości działań w obszarze profilaktyki uzależnień w Gminie Środa Wielkopolska zachodzi konieczność podjęcia przedmiotowej uchwały.